

Robert C. Solomon i Kathleen M. Higgins, *Krótką historia filozofii*, tłum. Natalia Szczucka-Kubisz, Warszawa 1997, s. 376

Żyjemy w epoce niezwykłego pośpiechu.. Niemal wszyscy narzekamy na brak czasu. Nie mamy ochoty czytać obszernych książek, oglądać długich filmów, uczestniczyć w długotrwałych uroczystościach. W nauce szukamy dobrych syntez. W wyniku ogromnej specjalizacji i rozczłonkowania dyscyplin naukowych mówi się dziś coraz częściej o potrzebie unifikacji wiedzy. Tendencje powyższe dają się także zauważyć na terenie filozofii. Dziś już nie sposób jest ogarnąć wszystkich (nawet tych najważniejszych) publikacji filozoficznych, poświęconych poszczególnym filozofom, czy też kierunkom filozoficznym, ukazującym się w skali całego świata. Potrzebne są tu też syntezy, skróty, zarysy.

Ukazała się ostatnio na półkach księgarskich w Polsce książka pt.: „Krótką historia filozofii”. Jest to tłumaczenie angielskiej wersji tej książki, której autorami są Robert C. Solomon i Kathleen M. Higgins. Przekładu dokonała Natalia Szczucka-Kubisz. Książka jest godna nie tylko zauważenia, ale i zareklamowania ze względu na posiadane walory. Można pytać o zasadność takiej reklamy. Wiadomo bowiem, że w Polsce posiadamy niezwykle cenny podręcznik do dziejów filozofii pióra prof. Władysława Tatarkiewicza. Na tymże podręczniku wychowały się już całe pokolenia filozofów i nauczycieli filozofii. Jest to podręcznik o wysokich walorach formalnych i merytorycznych. Jego najważniejszą cechą to niespotykany obiektywizm. Autor, prezentując myślicieli czy też kierunki filozoficzne, wykazał się ogromnym kunsztem filozoficznym i historycznym. Starał się zawsze zachowywać obiektywizm i wielki szacunek dla przedstawianych autorów i poglądów. Jednakże, w ostatnim czasie, w związku z ze wzrostem liczby studentów studiów zaocznych i powołaniu na uczelniach państwowych studiów licencjackich, a w Kościele – kolegów teologicznych, pojawiła się potrzeba bardziej skondensowanych syntez dziejów filozofii, niż ta, którą zawiera monumentalna Historia filozofii Wł. Tatarkiewicza.

Jakie walory posiada prezentowana tu „Krótką historia filozofii”? Jest to przede wszystkim krótki szkic dziejów filozofii, gdyż mieści się on na 376 stronicach. Jest to także prezentacja o wysokim stopniu obiektywności i – co ważne – prezentacja dziejów filozofii w skali całego świata (wiadomo, że podręcznik prof. Tatarkiewicza prezentuje przede wszystkim dzieje filozofii europejskiej). Oprócz myślicieli z kręgu kultury europejskiej, spotykamy w niej także postaci z filozofii krajów afrykańskich, azjatyckich, i obydwu Ameryk.

Całość dziejów filozofii światowej autorzy podzielili na cztery części. Pierwszą (ss. 13-99) zatytułowali: „Poszukiwanie porządku świata: filozofia starożytna”. Drugą część (ss. 101-205) nosi tytuł: „Bóg i filozofowie: filozofia religijna i filozofia średniowieczna”. Oprócz tradycyjnych nazwisk z filozofii europejskiej, mamy w niej ukazane kierunki filozoficzno-religijne Bliżniego i Dalekiego Wschodu. W trzeciej części, której tytuł brzmi: „Pomiędzy nauką a religią:

filozofia nowożytna i Oświecenie” (ss. 207-279), autorzy skupiają się wokół nazwisk filozofii europejskiej, poczynając od Montaigne'a i Kartezjusza, a kończąc na Millu, Darwinie i Nietzschem oraz wczesnej filozofii w Ameryce. Czwarta część nosi tytuł: „Od modernizmu do postmodernizmu: wiek XX” (ss. 281-349) prezentuje filozofie naszego stulecia również w wymiarze ogólnoswiatowym. Na końcowych stronicach znajdujemy: bibliografię, uzupełnienia bibliograficzne (pozycje polskojęzyczne), chronologię biograficzną oraz indeks nazwisk.

Niniejszy podręcznik można zalecić uczniom starszych klas szkół średnich i studentom studiów pomaturalnych i wyższych, głównie zaocznych i wieczorowych. Pozycja może oddać także duże usługi tym wszystkim, którzy szukają podstawowych danych o dziejach filozofii i to w skali ogólnoswiatowej.

ks. Ignacy Dec